

Sociala insatsgrupper i Skärholmen

SLUTRAPPORT

Innehållsförteckning

1.	Inledning	3
1.1	Mål och avgränsningar	3
1.1.1	Effektmål	3
1.1.2	Projektmål	3
1.2	Projektbeskrivning	4
1.2.1	Arbetsplan	5
1.2.2	Samordnare/lotsens arbetsuppgifter	5
1.3	Målgrupp för projektresultatet	5
1.4	Avgränsning	5
2.	Arbetsätt och erfarenheter	6
2.1	Projektorganisation	6
2.2	Arbetsformen	6
2.2.1	Uppstart och utformning av arbetet	6
2.2.2	Arbetet och positionen inom organisationen	8
2.2.3	Arbetet med ungdomen och föräldrar	9
2.2.4	Arbetet med övriga aktörer	10
2.3	Pågående och avslutade Sociala insatsgrupper	10
3.	Resultat	11
3.1	Måluppfyllelse	11
3.1.1	Effektmål	11
3.1.2	Projektmål	12
3.2	Nuvarande arbetsplan	13
3.3	Nuvarande avgränsning	13
3.4	Vinster med arbetsformen	14
3.5	Tidsplan	15
3.6	Projektbudget	15
4.	Avslutande reflektioner	16

1. INLEDNING

Förvaltningen ansökte, i samråd med poliskontoret i Skärholmen, om 2 700 000 kronor hos Söderortsvisionen för projektet Sociala insatsgrupper. Pengarna planerade man att nyttja för två projektledare/samordnare/lotsar under två års tid. I december 2011 kom besked om att Söderortsvisionen beviljat 1 350 000 kronor till projektet. Beslut fattades då att två projektledare/samordnare/lotsar (funktionen kallas hädanefter samordnare/lotsar) skulle tillsättas under ett års tid för att utforma Sociala insatsgrupper tillsammans med närpolisen i Skärholmen. Sociala insatsgrupper har sin tillhörighet i Barn och Ungdomsenheten, myndighetsutövning. Samordnare/lotsar tillsattes i januari och projektet startade 15 februari 2012. Vi har sedan dess startat upp och utformat Sociala insatsgrupper i Skärholmen.

1.1 Mål och avgränsningar

1.1.1 Effektmål

Detta projekt är ett projekt vars effektmål har varit:

- Målet är att tryggheten ska öka i BRÅ:s trygghetsmätning 2014.
- Samarbetet mellan polis och socialtjänst ska vara känt av medborgarna.
- Stadsdelen ska minska antalet dygn som ungdomar placeras på Statens institutionsstyrelse [SiS] – låst avdelning. Målet ska följas upp årligen och jämföras med resultat från år 2011 till och med 2014.

1.1.2 Projektmål

Övergripande mål:

- Att i Skärholmen stadsdel utforma, testa och utvärdera det nya arbetssättet Sociala insatsgrupper som riktar sig till kriminella ungdomar eller ungdomar i riskzon att utveckla ett kriminellt beteende.

Undermål:

- Ta fram eller sammanställa statistik vad avser nuläget gällande upplevd trygghet i Skärholmen samt hur många dygn som stadsdelens ungdomar placeras på SiS låst avdelning.
- Projektet bör leda till en utveckling av lokala samarbetsformer avseende insatser för unga i riskzon att utveckla en kriminell livsstil. Målet är att samla alla aktörer kring ungdomen och dess vårdnadshavare för att genomföra nätverksmöten kring ungdomen en gång i månaden.

- Mål för insatsen är att samordnare/lots tillsammans med andra aktörer kring ungdomen snabbt ska sluta upp för ett möte kring ungdomen om han/hon avviker från planering. Tid för mötet ska bokas in nästkommande vardag och samordnare/lots ska också ha en kontakt med ungdomen samma dag.
- Tydliga och väl förankrade riktlinjer för arbetet tas fram i samarbete mellan socialtjänsten och polisen i Skärholmen.
- Mål för de ungdomar som är aktuella inom projektet är att de ska upphöra att begå kriminella handlingar. Ungdomarna och deras vårdnadshavare kommer tillsammans med socialsekreterare vid start och avslut för insatsen Social insatsgrupp beskriva aktuell situation för ungdomen och hur många brott ungdomen misstänkts för de senaste sex månaderna.
- Vårdnadshavares oro för ungdomens situation ska minska. Detta mäts genom en intervju med vårdnadshavare vid insatsens start samt avslut.
- Ta fram intervjuer som mäter nuläge för ungdomen och dennes föräldrar då insats i form av Social insatsgrupp startar samt slutar. Genom dessa intervjuer ska man förhoppningsvis märka om insats i form av Social insatsgrupp förbättrat ungdomens mående och beteende.

1.2 Projektbeskrivning

Målgrupp för projektet är ungdomar som avancerar i sin kriminalitet. Ungdomar i riskzon att hamna i en kriminell livsstil samt ungdomar som begår kriminella handlingar och befinner sig i kriminella nätverk. Åldersgruppen är ungdomar upp till 18 år, men möjlighet till förlängning av insatsen finns om den påbörjas innan ungdomen fyllt 18 år. Fokus kommer ligga på att fånga upp ungdomar mellan 12-18 år men även yngre ungdomar kommer tas med i projektet om de har ett avancerat och accelererande kriminellt beteende.

Sociala insatsgrupper sker i samarbete mellan socialtjänst och polis. Andra aktörer som finns kring ungdomar ska i möjligaste mån bjudas in och förväntas efter överenskommelse delta i samarbete kring enskilda ungdomar. Detta kan gälla aktörer så som: skola, barn- och ungdomspsykiatri [BUP], Maria Ungdom öppenvårdsenhet, Arbetsförmedlingen, fritidsaktiviteter m.fl. Beslut om att bevilja sociala insatsgrupper som insats tas alltid av chef på Ungdomsenheten, socialtjänsten.

Om ungdomen avviker från upprättad plan ska snabb återkoppling ske och möte bokas. Tanken är att alla aktörer kring ungdomen ska ha en gemensam planering och veta vad som skall genomföras. För ungdomen ska det kriminella beteendet upphöra och ersättas med för ungdomen och vårdnadshavare positiva mål på kortare och längre sikt.

1.2.1 Arbetsplan

När en ungdom i målgruppen ska aktualiseras för Social insatsgrupp så lyfts denna fråga av socialtjänst eller polis på fokusgruppsmöte, *Ungdomar i fokus*. Den som har bäst relation till ungdom och vårdnadshavare ser till att medgivande ges till att ungdomen utan sekretess kan behandlas i den sociala insatsgruppen. Vid samtycke från ungdom och vårdnadshavare tas ärendet tillbaka till fokusgruppen för planering gällande vilka aktörer kring ungdomen som skall ingå i ett första uppstartsmöte. Samordnare/lotsen ser till så att det finns en tom genomförandeplan med på uppstartsmöte där alla aktörer lägger in mål för ungdomen och hur de ska genomföras. Uppföljningsmöten sker initialt varannan vecka för att när det fungerar glesas ut till ca en gång i månaden.

1.2.2 Samordnare/lotsens arbetsuppgifter

- Samordnare/lotsen håller i ungdomens planering och har till uppdrag att följa upp de beslut som fattas.
- Samordnare/lotsen träffar ungdomen och vårdnadshavare för en inskrivningsintervju.
- Samordnare/lotsen upprättar, reviderar och följer upp genomförandeplaner på nätverksmöten. Samordnare/lots sammankallar till nätverksmöten som syftar till att följa upp ungdomens utveckling.
- Upprätta säkerhetsplanering, vem kontaktas vid akuta situationer och hur ska det följas upp.
- Samordnare/lotsen dokumenterar löpande i journalform gällande insatsen samt kontakter samordnare/lotsen har under insatsens gång.
- Samordnare/lotsen sammanställer ungdomens och föräldrarnas utveckling och uppfyllda mål vid avslutad insats.
- ADAD och SAVRY och andra uppgifter på uppdrag av socialsekreterare. Dock ej myndighetsutövning.

1.3 Målgrupp för projektresultatet

Projektets resultat kommer användas av berörda chefer inom Skärholmen stadsdelsförvaltning för att de ska kunna fatta beslut om projektet skall vara en permanent del av ordinarie verksamhet inom förvaltningen. En slutrapport presenteras för Skärholmens stadsdelsförvaltning samt Söderortsvisionen under 2013.

1.4 Avgränsning

I projektplanen gjordes följande avgränsningar:

- Projektet kommer inte att rikta sig till unga vuxna 19-25 år som har en kriminell livsstil. Detta arbetar socialsekreterare på stadsdelens vuxenhet med tillsammans med andra aktörer.
- Projektet kommer inte att arbeta uppsökande mot ungdomar. Det arbetar stadsdelens fältassistenter med tillsammans med ungdomspoliser i yttre tjänst.

2. ARBETSSÄTT OCH ERFARENHETER

2.1 Projektorganisation

Projektorganisationen har till största delen fungerat bra. Under projektet har en av projektledarna bytts ut, vilket medfört att utvecklingsarbetet tagit längre tid än planerat. Styrgruppen har fungerat väl och ingen av medlemmarna har bytts ut. Styrgruppen har sammanträffat regelbundet och återkoppling från denna till samordnare/lotsar har fungerat väl. Referensgruppen bestod av representanter från polisen, skolan, fritiden, barnavårdsutredare och behandlare från socialtjänsten. Det har varit svårt att få till en fungerande referensgrupp, i den mening att gruppen har kunnat bidra med synpunkter på arbetssätt och dess effekter, då flera av medlemmarna har saknat kunskap om arbetsmetoderna i Sociala insatsgrupper.

Samordnare/lotsar har även ingått i nätverket Sociala insatsgrupper i Stockholms stad som har träffats regelbundet var fjärde vecka och samordnas av Utvecklingsenheten på Socialförvaltningen. I nätverket ingår samordnare/lotsar från andra stadsdelar och särskilt kvalificerade kontaktpersoner från Socialförvaltningen. I nätverket har det utbytt erfarenheter och förts diskussioner om gemensamma rutiner och mallar gällande Sociala insatsgrupper inom Stockholms stad. En medlem från styrgruppen har även ingått i ett chefsnätverk Sociala insatsgrupper i Stockholms stad som även de har träffats regelbundet var fjärde vecka och samordnas av Socialförvaltningen.

2.2 Arbetsformen

2.2.1 Uppstart och utformning av arbetet

Projektet inleddes med att samordnare/lotsar undersökte hur andra kommuner och stadsdelar arbetat fram Sociala insatsgrupper .

Samordnare/lotsar har under uppstartsfasen haft löpande kontakt med Åsa Levander, projektsamordnare i Stockholms stad för nationella projektet för sociala

insatsgrupper. Åsa har informerat om det nationella projektet samt samordnat möten och kontakter för dem som startar upp sociala insatsgrupper över staden.

Den 3 februari 2012 gjorde samordnare/lotsar, tillsammans med enhetschef, studiebesök på resursenheten i Skarpnäck och den 21 februari 2012 gjorde samordnare/lotsar, tillsammans med två poliser från lokala poliskontoret, studiebesök i Södertälje för att höra hur de arbetar med sociala insatsgrupper. I Skärholmen har vi inspirerats mycket av hur Södertälje kommun valt att arbeta och vi har jobbat med att modifiera deras arbetssätt att passa i Skärholmens lokala förhållanden. Södertälje ingår i det nationella projektet och har kommit långt i arbetet med sociala insatsgrupper.

Vi har i Skärholmen valt att utforma Sociala insatsgrupper i tätt samarbete med poliser från det lokala poliskontoret i Skärholmen. Samordnare/lotsar har under utformandet av Sociala insatsgrupper gjort det i tätt samarbete med socialsekreterare i barn- och ungdomsenheten samt haft samtal med fältverksamheten, fritiden samt familjebehandlare i stadsdelens öppenvårdsenhet .

Samordnare/lotsar har gjort en informationsfolder och -blad om Sociala insatsgrupper i Skärholmen, vilken har skickats ut till grundskolor och fritidsverksamheten i stadsdelen. Vi har även deltagit och informerat i samverkansmötena *Barn i riskzon* och chefssamverkan i stadsdelen.

Samordnare/lotsar har utbildats i påverkansprogrammet Vägvalet genom stiftelsen *Kriminalitet som livsstil* och har påbörjat *högskoleutbildningen Unga, våld och maskulinitet 7.5 hp* via Ungdomsstyrelsen/Linköpings universitet. Tanken är att samordnare/lotsar ska kunna erbjuda samtal med ungdomarna och deras föräldrar om våld och annan kriminalitet.

Samordnare/lotsar har haft regelbundna möten med chef på Barn- och Ungdomsenheten om hur arbetet med Sociala insatsgrupper i Skärholmen har fortskridit och då främst avhandlat svårigheter, fördelar och nackdelar med olika arbetssätt. Samordnare/lotsar har också haft ett tätt samarbete med socialsekreterare på enheten, som haft en ungdom med insatsen, och de har på så sätt kunnat följa upp insatsens arbete kontinuerligt. Socialsekreterarna har också bidragit till att utveckla arbetet gällande Sociala insatsgrupper, vilket bland annat skett genom att samordnare/lotsar gemensamt med Ungdomsgruppen arbetat fram en modell gällande hur arbetsfördelningen ska vara mellan socialsekreterare och samordnare/lotsar när insatsen pågår.

Beslut fattades om att det skulle vara två samordnare/lotsar som startade upp och utformade Sociala insatsgrupper i Skärholmen. Det har varit väldigt bra att vara två personer i uppdraget då arbetsmodellen varit helt ny och behövts uppfinnas efterhand. Samordnare/lotsar har också märkt att det krävs två tjänster för att kunna hålla igång flera Sociala insatsgrupper då detta har behövts. Det tar mycket

tid i anspråk att starta upp en Social insatsgrupp och samordna gruppen kring ungdomen och vi tror att det arbetet måste ske omgående för att inte motivationen hos den unge och vårdnadshavare ska avta. Det krävs även mycket jobb med ungdomen för att hen ska klara av sina åtaganden i början.

2.2.2 Arbetet och positionen inom organisationen

Sociala insatsgrupper, och dess två samordnare/lotsjänster, ligger organisatoriskt tillsammans med myndighetsutövning Barn- och Ungdomsenheten. Samordnarens arbetsuppgifter gränsar och tangerar i vissa fall de arbetsuppgifter som socialsekreterare har och samordnare/lotsar tycker därför att det varit bra organisatoriskt att Sociala insatsgrupper fortsatt fått tillhöra myndighetsutövning. Det finns fördelar att behålla närheten och samsynen med beslutsfattande socialsekreterare samt att det finns fördelar även vad gäller dokumentationsarbetet. Att Social insatsgrupp ligger under samma enhet som de socialsekreterare som ska besluta och följa upp insatsen gör det lätt för socialsekreterare att vara med i utformandet av insatsen som måste vara en prestigelös insats som kan vara väldigt flexibel och individanpassad.

Samordnare/lotsar har också upplevt att det är bra att vara två personer med delade funktioner – att båda tjänsterna har både samordnar- och lotsfunktionen. Detta då de olika funktionerna i perioder tar mer eller mindre tid och att samordnare/lotsar kan vara flexibla och göra det arbete som behövs göras utan tanke på i vilken funktion man arbetar för stunden. Eftersom arbetet också är påfrestande och i perioder stressigt är det bra att kunna hjälpas åt och växla roller om det blir ojämnt i arbetsfördelning. Även om lotsfunktionen kan beskrivas ha en liknande en funktion som en så kallad ”särskilt kvalificerad kontaktperson” eller ”ungdomspedagog” så tycker samordnare/lotsar att det finns fler fördelar att vara både samordnare och lots i och med den snabba vägen till reaktion och återkoppling till ungdomar, föräldrar och aktörer i den sociala insatsgruppen.

Samordnare/lotsar har upplevt svårigheter att samarbeta med familje-/ungdomsbehandlare Team 127 i stadsdelen. Det är oklart varför, men det kan hänga samman med att vissa av de funktioner vi har gränsar till arbete som även de skulle kunna genomföra i sin yrkesroll. Samordnare/lotsar gjorde inledningsvis en avgränsning vad gäller arbetsfördelning mellan Sociala insatsgrupper och fältassistenter och kanske skulle samarbetet med Team 127 ha kunnat underlättas genom att detsamma gjorts även med dem i den inledande fasen av projektet. Vi har samtalat med Team 127 vid flera tillfällen under projektets gång för att informera om Sociala insatsgrupper samt för att hitta samarbetsformer där ungdomar har insats både i form av Team 127 och Social insatsgrupp. Familjebehandlare i Team 127 var också med på en inspirationsdag anordnad av Stockholms stad för de som arbetar med Sociala insatsgrupper. Överenskommelse har gjorts att uppdrag kring samarbete beslutas kring varje enskild ungdom utifrån ungdomens behov.

Samordnare/lotsar skulle därför önska att berörda delar av organisationen i stadsdelen bättre skulle ha involverats i uppstarten av Sociala insatsgrupper och att exempelvis särskilt intresserade familje-/ungdomsbehandlare på så vis lättare skulle ha kunnat knytas till arbetet med Sociala insatsgrupper.

Som ovan nämnts så har samordnare/lotsar samtalat med fältverksamheten i Skärholmen vid två tillfällen och informerat dem om projektet samt försökt skapa ett samarbete. Överenskommelse har gjorts att fältverksamheten inte deltar i övergripande arbete utan att de kan medverka som aktör i en individuell Sociala insatsgrupp för att senare utvärdera sitt deltagande. Det ska då vara en, för dem känd, ungdom. Detta har fungerat väldigt väl och fältassistenter har också kunnat engagera ungdomar i Sociala insatsgrupper på ett mer strukturerat och organiserat sätt så att de fått en organiserad fritidsysselsättning. Aktuella ungdomar har varit väldigt nöjda över den mycket positiva bild som fältassistenter har kunnat förmedla till övriga aktörer gällande ungdomen.

2.2.3 Arbetet med ungdomen och föräldrar

Samordnare/lotsar har under uppstarten och utformandet av Sociala insatsgrupper fått erfara att ungdomar och föräldrar ofta behöver mycket struktur och stöd i att komma ihåg och ta sig till besökstider för att träffa exempelvis läkare, behandlare och skolpersonal. Samordnare/lotsar har sett att det krävs en nästintill daglig kontakt i början för att påminna och efterfråga om de önskar ytterligare stöd för att klara av sina åtaganden. Det är få utav de ungdomar och föräldrar som lotsar/samordnare har arbetat med under projektåret som själva efterfrågar stöd, däremot tar de gärna emot stöd om de tror att stödet kan vara till hjälp för dem. När det gäller arbetet med ungdom och föräldrar har samordnare/lotsar arbetat mycket med motivation. Det har gällt både motivation till att orka fortsätta arbeta för en förändring och motivation till att ta emot ytterligare insatser/ förändrade insatser. Det finns en stor vinst i detta sätt att arbeta, tror vi, då det inte riskerar att kännas som ett nederlag eller sammanbrott för familjen utan som ett sammanhållet arbete mot målet. Efterhand som ungdom och föräldrar klarar av sina åtagande själva eller får ytterligare stöd exempelvis i form av särskilt kvalificerad kontaktperson eller familjebehandling glesar samordnare/lotsar ut kontakten med familjen och hör av oss då det hänt något eller i ett uppföljningssyfte.

Samordnare/lotsar har använt en sida som samordnare/lotsar skapat på Facebook för att skicka meddelanden till ungdomar och så att de kan svara utan att det kostar pengar. Samordnare/lotsar har också märkt att det för några av ungdomarna har varit lättare att ta till sig information skriftligt samt ett bekvämare sätt för dem att meddela oss vad som händer i deras liv och vad de önskar hjälp med. Samordnare/lotsar tror att denna kontakt är mindre hotfull, då många ungdomar är vana vid att använda datorn i sociala relationer och kanske är mindre vana att berätta saker i ett möte med en representant för socialtjänsten. Det finns också utrymme för dem att skicka iväg sina funderingar när de faktiskt funderar – det

vill säga efter kontorstid och på helger. Samordnare/lotsar har då svarat dem så snart det varit möjligt.

Samordnare/lotsar har också använt Facebooksidan som ett sätt att vidarebefordra information om till exempel sommarjobb/jullovjobb samt aktiviteter efter skoltid. Samordnare/lotsar har valt att inte ”vara vän” med några utav ungdomarna på Facebook då det skulle kunna vara ett övertramp i deras integritet utan istället endast skicka meddelande till ungdomarna. Samordnare/lotsar har dock valt att ha Facebooksidan ”öppen” och vara ”vänner” med andra professionella som exempelvis representanter för fältverksamheter, Fryshuset i Stockholm samt fritids-/ungdomsverksamheter och jourer. Detta har också medfört att samordnare/lotsar snabbt fått information om aktuella fritidsaktiviteter för ungdomar i staden och stadsdelen.

2.2.4 Arbetet med övriga aktörer

Vid flera tillfällen har vi under pågående arbete i en Social insatsgrupp förändrat dess sammansättning. Detta har framför allt skett efter det att insatsen pågått en period, då det först efter hand tydliggörs vad ungdomen och föräldrarna behöver ytterligare eller istället för de insatser som tillsatts i ett akut skede. Aktörerna i den Sociala insatsgruppen kan således variera över tid, men alltid med ett tydligt individfokus.

Samordnare/lotsars uppdrag mellan nätverksmötena är att följa upp så att aktörerna kan klara av sina åtaganden samt vara ett stöd för dem om de av någon anledning behöver göra avsteg från den ursprungliga planeringen. Samordnare/lotsar har också kunnat vara ett stöd för andra professionella då de måste träffa ungdomen eller föräldrarna vid ett akut och/eller krisartat skede.

Samordnare/lotsar har framför allt haft svårt att få till ett fungerande samarbete med flertalet skolor, då de avböjt medverkan och uppgett att de inte kan avsätta resurser för att närvara regelbundet på nätverksmöten. Samordnare/lotsar har dock förstått att även andra som arbetar med Sociala insatsgrupper över staden och nationellt har haft samma problem och önskar därför att denna fråga även avhandlas på en högre nivå där ansvariga chefer kan fatta beslut om vad som ska gälla vad gäller samverkan i stort och Sociala insatsgrupper specifikt.

2.3 Pågående och avslutade Sociala insatsgrupper

Sociala insatsgrupper i Skärholmen har haft tio pågående ärenden sedan mars 2012. Det är tio pojkar mellan 13- 17 år som haft/har insatsen. Fyra ungdomar har avslutats, två enligt plan och två ungdomar som avbrutit insatsen på eget initiativ. Ungdomarna har haft ett pågående destruktivt beteende i form av upprepade kriminella handlingar. Tre av ungdomarna har fått insatsen i samband med hemflytt från SiS institution. Av de tio ungdomarna som haft insats Social

insatsgrupp har åtta haft en kortare eller längre kontakt med Maria Ungdom. En av ungdomarna har dömts till insatsen i form av ungdomsvård. Två ungdomar väntar på dom men insats har startats upp tidigare och två ungdomar har fått åtalsunderlåtelse då de samtyckt till insatsen. Två av ungdomarna har vård med stöd av LVU och övriga ungdomar har vård med stöd av SOL. Den Sociala insatsgruppens sammansättning har varierat beroende på ungdomen och dess familj men socialtjänst, skola och polis har alltid ingått. Utöver har även BUP, Maria Ungdom, fritidsverksamheten, behandlingsinsatser – så som familjebehandling och särskilt kvalificerad kontaktperson – samt fältverksamheten deltagit. Ingen i målgruppen unga lagöverträdare och som är aktuell på Ungdomsgruppen i Skärholmen har placerats på SiS-institution sedan juni 2012.

3. RESULTAT

3.1 Måluppfyllelse

3.1.1 Effektmål

Den långsiktiga nyttan/effekten med projektet kan inte till fullo mätas inom ramen för projektet men projektet föreslår att beställaren följer upp effekten om ett år för att se om den blivit den avsedda.

Vad avser att socialtjänstens och polisens samarbete ska vara känt av medborgarna så har Sociala insatsgrupper i Skärholmen medverkat i tidningen Södra sidan 2012-11-16 och har sedan projektets start en sida på Facebook. Samordnare från Sociala insatsgrupper i stadsdelarna Skärholmen samt Rinkeby-Kista har informerat politiker i Stockholms kommunfullmäktige 2012-08-20 om Sociala insatsgrupper och hur vi arbetar i våra olika stadsdelar.

Det går redan att se en effekt vad gäller antalet placeringar på Statens institutionsstyrelse inom målgruppen, då dessa kraftigt minskat under projektperioden. Under 2011-02-15 till 2012-02-15 placerades 7 ungdomar i målgruppen av på SiS och efter projektet startade 2012-02-15 har endast en ungdom placerats på SiS. Den ungdom som under projektets gång placerats på SiS har kunnat flytta tillbaka hem med insats Social insatsgrupp. Ytterligare två av de ungdomar, som innan Sociala insatsgrupper startades, varit placerade på SiS har flyttat tillbaka hem med insats Social insatsgrupp. Man kan även se detta då kostnaden för ungdomar i målgruppen placerade på SiS under perioden 2012-01-01 till 2012-07-30 uppgick till 2 169 150 kr. Vi kunde inom projektet ta emot våra första ungdomar i mars 2012 och under perioden 2012-08-01 till 2012-12-31

uppgick kostnaden för målgruppen på SiS till 148 300. Sedan slutet av augusti 2012 har ingen i målgruppen varit placerad på SiS.

3.1.2 Projekt mål

Det övergripande projekt målet är uppnått då det nya arbetssättet Sociala insatsgrupper som riktar sig till kriminella ungdomar eller ungdomar i riskzon att utveckla ett kriminellt beteende har utformats, testats och utvärderats.

Vad gäller projektets undermål, så anser vi att vi har nått framgång inom ett flertal av dem. Projektet har exempelvis medfört en utveckling av lokala samarbetsformer gällande målgruppen i linje med arbetsmetoden inom Sociala insatsgrupper.

Samordnare/lotsar har fått erfara att arbetsmetoden innebär att samordnare/lots har kontakt med ungdomen, föräldrar och övriga aktörer i insatsgruppen i perioder så gott som dagligen. Det går i linje med tanken om att arbetet ska präglas av uthållighet och individfokus, men gör också att vikten av akuta nätverksmöten med hela insatsgruppen inte varit nödvändiga i den utsträckning som vi inledningsvis tänkte oss.

Ett annat undermål som inte utarbetats enligt plan är att arbeta fram riktlinjer mellan socialtjänsten och polisen i Skärholmen, men vi har istället inriktat vårt samarbete på vad varje individ är i behov av gällande stöd från de två myndigheterna. Vi har dock tagit fasta på de riktlinjer som utkommit från Socialstyrelsen i december 2012 i *Samverkan i Sociala insatsgrupper – en vägledning från Socialstyrelsen* (ISBN 978-91-87169-84-7).

Alla ungdomar som har haft en Social insatsgrupp i Skärholmen har upphört med eller minskat antalet kriminella handlingar. För att styrka detta har uppgifter gällande antalet brottsmisstankar hämtats från polisens register gällande ungdomarna tre månader innan uppstart av insatsen och under pågående insats.

Gällande mätning av vårdnadshavarens oro för ungdomens situation, så har samordnare/lotsar under projekt tiden upplevt att detta inte alltid korrelerar med ungdomens nuvarande situation. Samordnare/lotsar har därför valt att mäta framgång genom exempelvis antalet inkomna polisanmälningar, närvaro i skolan och liknande mätbara och mer objektiva mål.

Samordnare/lotsar har valt att behålla inskrivningsintervju med vårdnadshavare och ungdom, men främst med syfte att få veta deras mål för insatsen, prioritering för dessa mål samt för att skapa relation med familjen. Detta har främst varit av vikt i intervjuerna med ungdomarna att arbeta med motivation vilket samordnare/lotsar gjort genom användande av MI-skolor och betonandet av autonomi.

3.2 Nuvarande arbetsplan

Projektsamordnare har under projekttidens gång i samarbete med polisen, lokala poliskontoret och i samråd med styrgruppen gjort en del ändringar från ovan beskriven arbetsplan. Arbetsplanen ser i dagsläget ut såhär:

- Frågan om en ungdom ska ingå i en Social insatsgrupp lyfts av socialtjänst eller polis på polisens fokusgruppsmöte som är var tredje vecka. Alternativt så lyfts frågan om en ungdom ska bli aktuell av utredande socialsekreterare och bedömning om detta sker av samordnare/lotsar och polisen från det lokala poliskontoret.
- Den som har en relation till ungdom och vårdnadshavare inhämtar medgivande från vårdnadshavare och ungdomen så att det som rör ungdomen utan sekretess kan behandlas i den sociala insatsgruppen. Vid samtycke planerar och organiserar samordnare/lots tillsammans med familjen vilka aktörer som ska ingå i den sociala insatsgruppen runt den unge.
- Samordnare/lots samlar muntligen in alla aktörers mål som ska gälla för den sociala insatsgruppens arbete framåt. Dessa sammanställs och skickas ut av samordnare/lots efter uppstartsmötet.
- Uppföljningsmöten sker en gång i månaden. På uppföljningsmöten går nätverket igenom den skriftliga åtgärdsplanen och aktörernas åtaganden till detta och kommande möte. Den nya åtgärdsplanen revideras och sammanställs efter uppföljningsmötet samt skickas därefter ut av samordnare/lots.
- Samordnare/lots har en rad övriga arbetsuppgifter som beskrivs i bilaga 1. Se bilagor:
 - Sociala insatsgrupper i Skärholmen, arbetsfördelning - bilaga 1.
 - Sociala insatsgrupper i Skärholmen, samtycke sekretessbrytande – bilaga 2.
 - Inskrivningsintervju ungdom – bilaga 3.
 - Inskrivningsintervju förälder – bilaga 4.
 - Sociala insatsgrupper i Skärholmen, informationsfolder – bilaga 5.
 - Sociala insatsgrupper i Skärholmen, informationsblad – bilaga 6.
 - Sociala insatsgrupper i Skärholmen, åtgärdsplan – bilaga 7.

3.3 Nuvarande avgränsning

I projektplanen gjordes följande avgränsningar som fortsatt är gällande:

- Projektet kommer inte att rikta sig till unga vuxna 19-25 år som har en kriminell livsstil. Detta arbetar socialsekreterare på stadsdelens vuxenenhet med tillsammans med andra aktörer.
- Projektet kommer inte att arbeta uppsökande mot ungdomar. Det arbetar stadsdelens fältassistenter med tillsammans med ungdomspoliser i yttre tjänst.

3.4 Vinster med arbetsformen

En tydlig vinst med arbetsformen är att både ungdomar och deras föräldrar har uttryckt sig positivt om insatsen.

Ungdomar har över lag varit positiva till Social insatsgrupp då det är fler vuxna som ser dem och kan beskriva en mer nyanserad bild för alla i insatsgruppen. Positiva ungdomar har uttryckt att det är bra för dem att ha polisen med på möten då de kan lära känna de poliser som närvarar. Ungdomarna har också sagt att polisen/skolan får en annan bild av ungdomen samt kan se positiva förändringar och ansträngningar som ungdomarna gör. Ungdomarna har uttryckt att de är nöjda med lotsen som kan hjälpa dem, vid exempelvis kaosartade situationer, i kontakt med andra vuxna så som skola, föräldrar och polis. Ungdomarna har också tyckt att den praktiska hjälp de får i form av skjuts till exempelvis Maria Ungdom och läxläsning varit bra.

Föräldrar har över lag också varit positiva till arbetet i den Sociala insatsgruppen då de får kontakt med fler personer som har kontakt med deras barn. Föräldrar har fått telefonnummer och kan ringa exempelvis polisen och fältassistenten de träffat på möten då de känner oro gällande sin ungdom. Föräldrar har också genom kontakt med polisen fått en mer nyanserad bild av sina ungdomars umgänge och vad de gör då de är ute med kompisar.

Övriga vinster som samordnare/lotsar sett med arbetsformen är:

- Ännu bättre samarbete med lokala poliskontoret.
- Ökad samsyn vad gäller målgruppen ungdomar i riskzon. Vilka de är och vad de behöver.
- Ökad insyn i vad andra aktörer gör och en ökad förståelse för vad som brister när samarbete inte fungerar. Samordnare/lotsar har sett stora vinster med att professionella samlas i sociala insatsgrupper för att gemensamt ta ansvar för målgruppen då samarbetet sker mer friktionsfritt eftersom alla arbetar mot samma mål med gemensamma resurser.
- Många samverkanspartners engagerar sig och gör lite mer för ungdomen då de ser helheten.
- Många samverkanspartners tycker att det är bra med insatsgruppsmöten då de får kontakt med varandra exempelvis: skola och BUP. Familjebehandlare och behandlare på Maria Ungdom.
- Minskade vårdkostnader för ungdomsenheten då ungdomar har kunnat tas hem från placering tidigare då en omfattande planering och ett arbete har kunnat göras och följas upp i den sociala insatsgruppen. Ingen av de ungdomar som haft eller har insatsen har placerats på SiS eller HVB.

- Samordnare/lotsar upplever att det kan bli en mer nyanserad diskussion om ungdomars umgänge, kriminella handlingar och riskmiljöer med ungdomar och föräldrarna. Detta då polis och socialtjänst m.fl. möts regelbundet och tillsammans pratar om enskilda händelser och observationer som gjort sedan förra mötet. Detta leder till att ungdomen kan prata om ett eget ansvar för sina handlingar och val av vänner.

3.5 Tidsplan

Samordnare/lotsar har inte haft svårt att hålla tidsplanen för projektet. Detta trots att ett byte av en samordnare/lots har genomförts. Samordnare/lotsar har inom projektet haft tid att utforma en arbetsform och har utvecklat arbetsrollen som samordnare/lots, men inte möjlighet till att avsätta tid för utveckling eller utvärdering av arbetsform Sociala insatsgrupper i Skärholmen.

3.6 Projektbudget

Projektets initiala budget var om 1 350 000 SEK.

Under projektåret 2012 rekvirerades 1 000 000 SEK.

Bas3(T)	Aktiv	Ikb	Verkhet	Belopp
Bidrag, ersättningar	1271	1140	1201	-1 000 000,00
Personal kostnader	1271	1140	1201	904 747,43
Inventarier	1271	1140	1201	9 272,00
Utbildning	1271	1140	1201	51 857,50
Övriga externa kostnader	1271	1140	1201	6 668,50
				-27 454,57

Gällande posten personalkostnader så har detta gällt två samordnare/lotsar på heltid. Denna post har blivit lägre än beräknat, då en av tjänsterna vakanshölls under en period tills ny samordnare/lots rekryterats.

Gällande posten utbildning, så består denna av: *Kriminalitet som livsstil, grund- och metodkurs* och *Konferens gällande ungdomsbrottslighet*. Denna post har blivit högre än beräknat då en utav projektets samordnare/lots gick ur projektet och ny samordnare/lots behövde utbildning i påverkansprogrammet Väg Valet.

Av sökta medel återstår 350 000 SEK som kommer att rekvireras för perioden 2013-01-01- till och med 2013-02-15 då projektet kunde startas först 2012-02-15 och inte vid årsskiftet som tanken var. De utgifter som rekvireras för ovanstående

period är personalkostnader för två samordnare/lotsar, utbildningen *Unga, maskulinitet och våld* 7,5 hp (ca 6000 SEK), en utbildningsdag för alla som arbetat med Sociala insatsgrupper under året som gått (ca 8000 SEK).

4. AVSLUTANDE REFLEKTIONER

Skärholmens stadsdelsförvaltning har ansökt om fortsatt medel för att kunna implementera Sociala insatsgrupper i ordinarie verksamhet. Ansökan gäller också en fortsatt utveckling av arbetssättet tillsammans med polisen för att utveckla samarbetet med skolor samt undersöka varför det enbart är killar som fått insatsen hittills. Samordnare/lotsar vill arbeta för att utveckla ett uppsökande/uppmärksammande samt motiverande arbete gällande målgruppen unga lagöverträdare vi i dagsläget inte når. Samordnare/lotsar vill bli bättre på att nå flickor 12-19 i riskzonen att utveckla ett kriminellt beteende/ eller som befinner sig i destruktiva miljöer. Samordnare/lotsar behöver utveckla ett motivationsarbete för att målgruppen unga lagöverträdare och deras vårdnadshavare för att de ska samtycka till att sekretess bryts, vilket är en nödvändighet. Detta har vi sett gäller framför allt de mer avancerade ungdomarna eller de som lever i ett kriminellt familjenätverk. Målgruppen kräver mycket motivationsarbete innan de samtycker till att ta emot insatsen och vi måste därför utveckla arbetet tillsammans med polis. Samordnare/lotsar vill arbeta med sociala insatsgrupper i tätt samarbete med lokal polis samt skolorna förankrade i Skärholmen och behöver nå en ökad samsyn framför allt vad gäller samverkan med skolor för att samarbetet ska fungera väl kring enskilda individer. Samordnare/lotsar önskar också fortsatt stöd för att i nätverk över staden diskutera och samordna hur man arbetar med Sociala insatsgrupper i de olika stadsdelarna. Det ser i dagsläget väldigt olika ut och det finns helt säkert vinster att göra i ett mer likriktat arbete där stadsdelar tillsammans kan utveckla Sociala insatsgrupper i Stockholm till en väl fungerande arbetsmodell.